

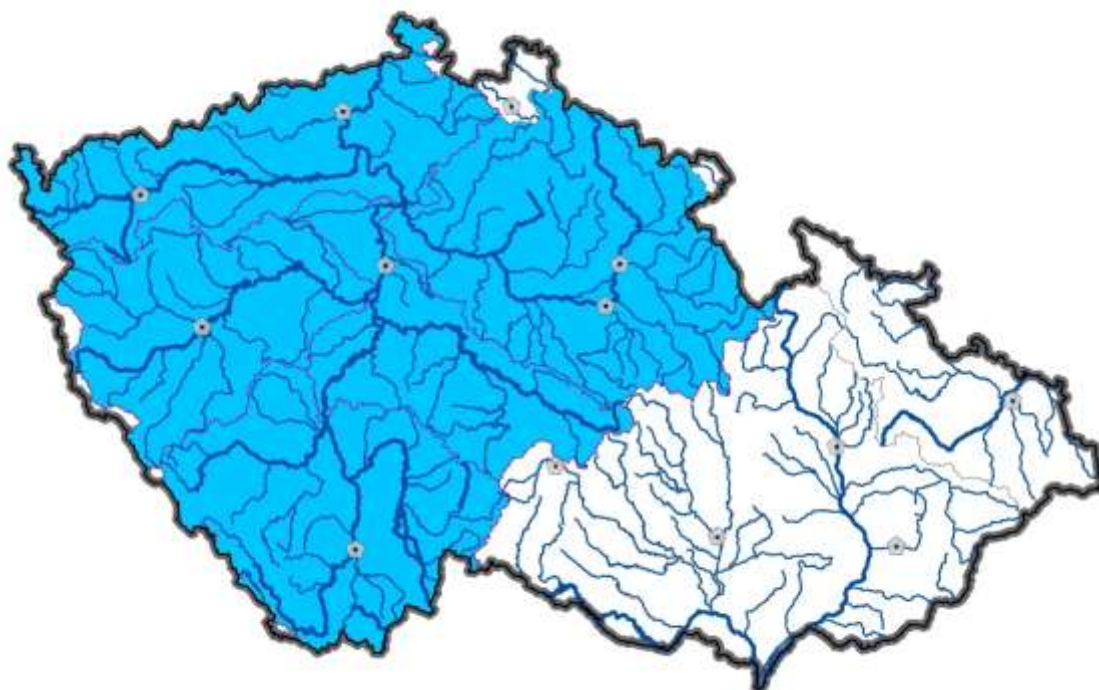

NÁRODNÍ PLÁN POVODÍ LABE

zpracovaný podle ustanovení § 25 zákona č. 254/2001 Sb.,
o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

pro období 2015 -2021

KAPITOLA VI. SOUHRN VÝSLEDKŮ EKONOMICKÉ ANALÝZY UŽÍVÁNÍ VOD

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Ministerstvo životního prostředí

prosinec 2015

Pořizovatel:

Ministerstvo zemědělství

Těšnov 17, 110 00 Praha 1

www.eagri.cz, info@mze.cz
+420 221 811 111

Ministerstvo životního prostředí

Vršovická 1422/65, 100 10 Praha 10

www.mzp.cz, info@mzp.cz
+420 267 121 111

Ve spolupráci s:

Povodí Labe, státní podnik

Víta Nejedlého 951, 500 03 Hradec Králové

Povodí Vltavy, státní podnik

Holečkova 8, 150 24 Praha 5

Povodí Ohře, státní podnik

Bezručova 4219, 430 03 Chomutov

Krajským úřadem Jihočeského kraje

U Zimního stadionu 1952/2, 370 01 České Budějovice

Krajským úřadem Karlovarského kraje

Závodní 353/88, 360 06 Karlovy Vary

Krajským úřadem Královéhradeckého kraje

Pivovarské náměstí 1245/2, 500 03 Hradec Králové

Krajským úřadem Libereckého kraje

U Jezu 642/2A, 460 01 Liberec

Krajským úřadem Pardubického kraje

Komenského náměstí 125, 532 11 Pardubice

Magistrátem hlavního města Prahy

Staroměstské náměstí 4, 110 00 Praha

Krajským úřadem Plzeňského kraje

Škroupova 1760/18, jižní předměstí, 301 00 Plzeň

Krajským úřadem Středočeského kraje

Zborovská 81/11, 150 00 Praha 5- Smíchov

Krajským úřadem Ústeckého kraje

Velká hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem

Krajským úřadem Kraje Vysočina

Žižkova 1882/57, 587 33 Jihlava

Zpracovatelé:

Vodohospodářský rozvoj a výstavba, a.s.

Nábřeží 4, 150 56 Praha 5

DHI, a.s.

Na Vrších 5/1490, 100 00 Praha 10

Obsah

VI. SOUHRN VÝSLEDKŮ EKONOMICKÉ ANALÝZY UŽÍVÁNÍ VOD..... 4

VI.1.	Hospodářský význam užívání vod - technická, ekonomická a socioekonomická data	4
VI.1.1.	Technická data	4
VI.1.2.	Ekonomická a socioekonomická data	4
VI.2.	Informace o výnosech z různých druhů užívání vod k uhrazení nákladů na vodohospodářské služby ..	6
VI.2.1.	Platby k úhradě správy vodních toků a správy povodí	6
VI.2.2.	Poplatky za odebrané množství podzemní vody	7
VI.2.3.	Poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových (z objemu vypouštěných odpadních vod)	8
VI.2.4.	Poplatky za znečištění vypouštěných odpadních vod	8
VI.2.5.	Vodné a stočné (cena za dodávku pitné vody a odvádění odpadních vod)	9
VI.3.	Souhrnné náklady na opatření.....	12
VI.4.	Návratnost nákladů za vodohospodářské služby	15
VI.4.1.	Metodický postup	15
VI.4.2.	Analýza návratnosti nákladů za vodohospodářské služby	15
VI.4.2.1.	Analýza nákladů na vodohospodářské služby	15
VI.4.2.2.	Analýza příjmů za vodohospodářské služby	17
VI.4.2.3.	Analýza návratnosti nákladů za vodohospodářské služby	17
VI.4.2.4.	Závěry a zhodnocení analýzy návratnosti nákladů za vodohospodářské služby	18
VI.4.2.5.	Trendy v užívání vod do roku 2021	19
VI.4.3.	Souhrnné výsledky odhadu návratnosti nákladů za vodohospodářské služby	24
VI.5.	Plánované kroky a opatření k uplatňování principu návratnosti nákladů na vodohospodářské služby.	24
VI.6.	Posouzení nákladově nejefektivnější kombinace opatření	25

VI. SOUHRN VÝSLEDKŮ EKONOMICKÉ ANALÝZY UŽÍVÁNÍ VOD

Souhrn výsledků ekonomické analýzy užívání vod v české části mezinárodní oblasti povodí Labe je zpracován v souladu s RSV, Hlavou VI zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), v platném znění (dále jen „vodní zákon“), § 11 vyhlášky č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládnutí povodňových rizik, v platném znění, její přílohou č. 1 bod 6. a ve struktuře „Typizovaného vzoru národního plánu povodí“ (schváleného MZe 2012).

Ekonomické přístupy používané pro naplnění RSV nejsou samoučelným prostředkem, nýbrž tvoří nedílnou součást implementační metodiky, přičemž musí být mezi sebou navzájem konzistentním způsobem propojeny.

Při zpracování plánu povodí vyžaduje RSV přípravu a použití řady specifických ekonomických nástrojů, údajů a analýz, které mají podpořit trvale udržitelné využívání vodních zdrojů a dosažení hlavního cíle směrnice – dobrého ekologického stavu nebo dobrého ekologického potenciálu pro útvary povrchových a podzemních vod. Integrace ekonomických údajů a informací je podkladem zejména pro rozhodování o efektivnosti navrhovaných opatření v rámci programů prioritních opatření. Zásady pro tento přístup jsou stanoveny v jednotlivých ustanoveních RSV, v příloze III a článcích 4, 5 a 9 s vazbou na plány povodí v příloze VII. V celkové koncepci RSV mají ekonomické přístupy celou řadu dalších funkcí, které mají význam pro dosažení environmentálních cílů.

Ekonomická analýza za českou část mezinárodní oblasti povodí Labe vychází zejména z dat Ministerstva zemědělství, údajů správců povodí, tj. Povodí Labe, státní podnik, Povodí Vltavy, státní podnik a Povodí Ohře, státní podnik, České inspekce životního prostředí a Českého statistického úřadu.

VI.1. Hospodářský význam užívání vod - technická, ekonomická a socioekonomická data

VI.1.1. Technická data

Technická data charakterizují příslušné okruhy užívání vod, zejména odběry vody, vypouštění odpadních vod včetně související technické infrastruktury.

Základními podklady pro zjišťování těchto technických dat byly:

- údaje Ministerstva zemědělství (MZe),
- údaje z ročenky „Vodovody, kanalizace ČR“ vydané MZe,
- údaje správců povodí, tj. Povodí Labe, státní podnik, Povodí Vltavy, státní podnik a Povodí Ohře, státní podnik
- údaje z ročenky „Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky“ vydané MZe a MŽP,
- údaje České inspekce životního prostředí (ČIŽP),
- údaje Českého statistického úřadu (ČSÚ).

Podkladem pro zjišťování dat o množství odebíraných povrchových a podzemních vod a množství vypouštěných odpadních vod ve vztahu k jednotlivým sektorům užívání vod byly údaje vodohospodářské bilance, kterou podle vodního zákona pořizují a vedou správci povodí.

VI.1.2. Ekonomická a socioekonomická data

Ekonomická a socioekonomická data charakterizují význam příslušného druhu užívání vod z hlediska ročního obrátu, resp. produkce, zaměstnanosti ve vztahu k počtu obyvatel v oblasti povodí a dále všech relevantních poplatků a plateb, které vyjadřují míru ekonomického dopadu na obyvatele, případně hospodářské sektory v příslušném povodí. Tyto údaje dále obsahují informace o obyvatelstvu v příslušném povodí a další související informace.

Hodnoceny jsou následující platby a poplatky vztahující se k užívání vod:

- platby k úhradě správy vodních toků a správy povodí,

- poplatky za odebrané množství podzemní vody,
- poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových,
- poplatky za povolené vypouštění odpadních vod do vod podzemních,
- poplatky za znečištění vypouštěných odpadních vod,
- vodné a stočné.

Základními podklady pro zjišťování ekonomických a socioekonomických dat byly:

- údaje Ministerstva zemědělství,
- údaje z ročenky „Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky“ vydané MZe a MŽP,
- údaje správců povodí, tj. Povodí Labe, státní podnik, Povodí Vltavy, státní podnik a Povodí Ohře, státní podnik
- údaje ČIŽP a ČSÚ.

Údaje ČIŽP a ČSÚ agregované na úrovni krajů byly přepočteny na úroveň české části mezinárodní oblasti povodí Labe s využitím informací Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního.

Další relevantní informace byly získávány z internetových stránek úřadů, institucí a podniků a též prostřednictvím expertních rozhovorů s pracovníky ústředních úřadů, krajů, případně i vybranými experty výzkumných či jiných odborných institucí.

Tab. VI.1a – Datové informace – Domácnosti v české části mezinárodní oblasti povodí Labe v roce 2012 (Zdroj: MZe, Povodí Labe, státní podnik, Povodí Vltavy, státní podnik a Povodí Ohře, státní podnik a ČSÚ)

Domácnosti		
Zásobování pitnou vodou a odvádění a čištění odpadních vod		Jednotka
počet obyvatel v české části mezinárodní oblasti povodí celkem	6 206 105	obyv.
počet domácností	2 642 298	
počet obyvatel v městských oblastech	4 278 250	obyv.
průměrný měsíční příjem domácnosti v ČR	28 670	Kč/měsíc
počet obyvatel ve venkovských oblastech	1 927 855	obyv.
počet zaměstnanců v sektoru vodovodů a kanalizací	11,9	tis. osob
Zásobování pitnou vodou		
počet vodárenských nádrží	26	
počet odběrných míst z vodních toků	84	
počet obyvatel připojených na vodovody pro veřejnou potřebu	5 739 939	obyv.
počet obyvatel zásobených z individuálních zdrojů	466 166	obyv.
množství dodané pitné vody (fakturované)	315 106,30	tis m ³
ztráty vody v trubicí sítí	89 142,70	tis m ³
specifické množství vody (fakturované) pro domácnosti	88,7	l/obyv./den
počet jímacích zařízení podzemních vod	3 193	
počet subjektů vlastnicích infrastrukturu vodovodů pro veřejnou potřebu	2 720	
průměrná cena dodávané pitné vody (vodné)	37,67	Kč/m ³
Odvádění a čištění odpadních vod		
počet obyvatel připojených na kanalizace pro veřejnou potřebu	5 102 753	obyv.
počet obyvatel připojených na ČOV	4 954 773	obyv.
vypouštěné množství odváděných odpadních vod (bez vod srážkových)	303 471,80	tis. m ³ /rok
vypouštěné množství odváděných odpadních vod (včetně vod srážkových)	529 525,66	tis. m ³ /rok
počet ČOV	1 837	

počet obyvatel s domovní ČOV	110 335	
počet subjektů vlastnících infrastrukturu kanalizací pro veřejnou potřebu	2 952	
průměrná cena za odvádění a čištění odpadní vody (stočné)	31,50	Kč/m ³

Tab. VI.1b – Datové informace – Sektor zemědělství v české části mezinárodní oblasti povodí v roce 2012 (Zdroj MZe)

Zemědělství		Jednotky
celková plocha ZPF	2 659 542 (dle ČUZK) / 2 232 107 (dle LPIS)	ha
zemědělská půda pod závlahou	38 626	ha
celková plocha orné půdy	1 862 264 (dle ČUZK) / 1 558 617 (dle LPIS)	ha
počet zaměstnanců v zemědělství celkem	58 303 (55,32 % ze 105 400)	os.
zaměstnanost	29,08	%
hrubá zemědělská produkce	76 345,17	mil. Kč

Tab. VI.1c – Datové informace – Průmysl v české části mezinárodní oblasti povodí Labe v roce 2012 (Zdroj Povodí Labe, státní podnik, Povodí Vltavy, státní podnik a Povodí Ohře)

Průmysl		
Energetika (bez hydroenergetiky)		
instalovaný výkon	8 916	MW
počet odběrných míst	26	
hrubá produkce/rok	44 100	mil. Kč
Hydroenergetika		
instalovaný výkon	157,07	MW
počet jezů	1 588	
počet přehrad	63	
hydroenergetický potenciál využitelný	2 060	GWh/rok
hrubá produkce/rok	7 756	mil. Kč
Ostatní průmysl (odběry a vypouštění vod mimo VaK pro veřejnou potřebu)		
počet odběrných míst z vodních toků	219	
počet jímacích zařízení podzemních vod	413	
hrubá produkce/rok	1 855 472	mil. Kč

VI.2. Informace o výnosech z různých druhů užívání vod k uhrazení nákladů na vodohospodářské služby

VI.2.1. Platby k úhradě správy vodních toků a správy povodí

Platba k úhradě správy vodních toků a správy povodí podle ustanovení § 101 vodního zákona slouží k úhradě činnosti správy vodních toků podle § 47 vodního zákona a správy povodí podle § 54 vodního zákona. Výši platby stanoví vodní zákon jako součin skutečně odebraného množství povrchové vody (po odečtení množství povrchové vody, za které se platba podle ustanovení § 101 vodního zákona nehradí). Cenou za odběr povrchové vody je cena, kterou stanoví, resp. sjedná s odběratelem správce vodního toku (cena podléhá regulaci podle ustanovení § 6 zákona č. 256/1990 Sb., o cenách, v platném znění – jedná se o cenu věcně usměrňovanou). Limit, od kterého je povinnost platit tento poplatek, je více než 6 000 m³ za kalendářní rok nebo více než 500 m³ za kalendářní měsíc.

Ve struktuře ekonomických a socioekonomických informací jsou platby k úhradě správy vodních toků a správy povodí sledovány pro sektory a druhy užívání vod uvedené v tabulce č. VI.2.1.

Závěr hodnocení:

Rozhodující platby ve prospěch správy vodních toků a správy povodí v české části mezinárodní oblasti povodí Labe přicházejí za odběry pro průmysl (41,4 %), energetiku (22,3 %) a pro vodovody pro veřejnou potřebu (36,3 %). Ostatní platby jsou nevýznamné.

Tab. VI.2.1 – Platby k úhradě správy vodních toků a správy povodí v české části mezinárodní oblasti povodí Labe za rok 2012 (Zdroj: Povodí Labe, státní podnik a Povodí Vltavy, státní podnik a Povodí Ohře, státní podnik)

Sektor	Druh užívání vod	Množství odebrané povrchové vody (tis. m ³)	Cena za m ³ odebrané PV (Kč/m ³)	Výše platby (mil. Kč/rok)	Celkem (mil. Kč/rok)
Domácnosti	zásobování pitnou vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu	219 996,86	3,97 / 3,88 / 3,40	788,36	788,36
Průmysl	průtočné chlazení	578 690,16	0,64 / 1,22	321,86	1 382,31
	energetika	132 405,30	3,97 / 3,88 / 3,40	484,18	
	ostatní průmysl	153 063,54	3,97 / 3,88 / 3,40	576,27	
Zemědělství	zemědělské závlahy	64,74	1,98 / 3,40	0,13	0,58
	ostatní odběry (živočišná výroba)	137,00	3,97 / 3,40	0,45	
Celkem		1 084 357,60		2 171,26	2 171,26

Poznámka:

cena za m³ odebrané povrchové vody:

3,97 Kč/m³ , resp. 0,64 Kč/m³ a 1,98 Kč/m³ se týká Povodí Labe, státní podnik, 3,88 Kč/m³ Povodí Ohře, státní podnik a 3,40 Kč/m³ , resp. 1,22 Kč/m³ Povodí Vltavy, státní podnik

VI.2.2. Poplatky za odebrané množství podzemní vody

Poplatky za odebrané množství podzemní vody podle ustanovení § 88 vodního zákona platí fyzické a právnické osoby, které odebírají podzemní vodu na základě povolení vodoprávního úřadu podle ustanovení § 8 odst. 1 písm. b) bod 1 nebo podle povolení vydaného dle předchozích právních předpisů. Limit, od kterého je povinnost platit tento poplatek, je více než 6 000 m³ za kalendářní rok nebo více než 500 m³ za kalendářní měsíc.

Sazby poplatků stanovené přílohou č. 2 k vodnímu zákonu činí 2 Kč za 1 m³ odebrané podzemní vody pro účely zásobování pitnou vodou a 3 Kč za 1 m³ odebrané podzemní vody pro ostatní užití.

Vybrané poplatky za skutečně odebrané množství podzemní vody jsou z 50 % příjmem rozpočtu kraje, na jehož území se odběr realizuje, a z 50 % příjmem Státního fondu životního prostředí České republiky. Příjmy rozpočtu krajů odvozené z těchto poplatků lze použít jen na zákonem vymezené účely – na výstavbu a obnovu vodohospodářské infrastruktury, a to zejména pro obec, na jejímž území se odběr podzemní vody uskutečňuje, a na zřízení a doplňování zvláštního účtu podle ustanovení § 42 odst. 4 vodního zákona, tedy rezervy do výše 10 mil. Kč na pokrytí nákladů na opatření k nápravě závadného stavu, resp. k odstranění následků nedovoleného vypouštění odpadních vod, nedovoleného nakládání se závadnými látkami nebo havárií, kde se nezjistí původce, a také k nápravě ekologické újmy na povrchových nebo podzemních vodách podle zákona č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Ve struktuře ekonomických a socioekonomických informací jsou poplatky za odebrané množství podzemních vod sledovány pro sektory a druhy užívání vod uvedené v tabulce č. VI.2.2.

Závěr hodnocení:

Zcela rozhodující je množství odebírané podzemní vody za účelem zásobování pitnou vodou, tudíž i nejvýznamnějším plátcem za odebrané množství podzemní vody je v české části mezinárodní oblasti povodí Labe sektor zásobování pitnou vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu (91,8 %).

Příslušné kraje spadající do české části mezinárodní oblasti povodí Labe obdrží za rok téměř **222 mil. Kč** za odebrané množství podzemní vody.

Tab. VI.2.2. – Poplatky za odebrané množství podzemní vody v české části mezinárodní oblasti povodí Labe v roce 2012 (Zdroj dat ČIŽP)

Sektor	Druh užívání vod	Množství odebrané podzemní vody (tis. m ³)	Cena za m ³ odebrané podzemní vody (Kč/m ³)	Výše poplatků dle evidence ČIŽP (mil. Kč/rok)	Celkem poplatky (mil. Kč/rok)
Domácnosti	zásobování pitnou vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu	204 300	2,00	408,6	408,6
Zemědělství	zemědělské závlahy	139	3,00	0	2,6
	ostatní odběry (živočišná výroba)	1 603	3,00	2,6	
Průmysl	odběr pro průmysl	11 658	3,00	34	34
Celkem		217 700		445,2	445,2

VI.2.3. Poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových (z objemu vypouštěných odpadních vod)

Poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových platí každá právnická nebo fyzická osoba, která vypouští odpadní vody do vod povrchových podle ustanovení § 8 odst. 1 písm. c) vodního zákona za podmínek ustanovení § 89 až § 99 vodního zákona. Poplatek za vypouštění odpadních vod je znečišťovatel povinen platit, jestliže objem jím vypouštěných odpadních vod překročí za kalendářní rok 100 000 m³. Výše poplatku se vypočte vynásobením objemu vypouštěných odpadních vod za kalendářní rok sazbou 0,1 Kč za 1 m³. Konečným příjemcem poplatku je Státní fond životního prostředí České republiky.

Ve struktuře ekonomických a socioekonomických informací jsou poplatky z objemu vypouštěných odpadních vod do vod povrchových sledovány pro sektory a okruh užívání vod uvedeny v tabulce č. VI.2.3.

Závěr hodnocení:

Rozhodující objem poplatků za vypouštění odpadních vod do vod povrchových v české části mezinárodní oblasti povodí Labe získává Státní fond životního prostředí České republiky ze sektoru vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu.

Tab. VI.2.3. – Poplatky z objemu odpadních vod vypouštěných do vod povrchových v české části mezinárodní oblasti povodí Labe v roce 2012 (Zdroj dat ČIŽP)

Sektor	Objem zpoplatněných vypouštěných odpadních vod (mil. m ³)	Výše poplatků dle evidence ČIŽP (mil. Kč/rok)
Domácnosti	155,72	15,5
Zemědělství	4,03	0,2
Energetika	383,51	38,2
Průmysl	115,03	11,4
Celkem	658,29	65,3

VI.2.4. Poplatky za znečištění vypouštěných odpadních vod

Poplatky za znečištění vypouštěných odpadních vod platí každá právnická nebo fyzická osoba, která vypouští odpadní vody do vod povrchových podle ustanovení § 8 odst. 1 písm. c) vodního zákona za podmínek ustanovení § 89 až § 99 vodního zákona. Poplatek za znečištění vypouštěných odpadních vod je znečišťovatel povinen platit, jestliže jím vypouštěné odpadní vody překročí v příslušném ukazateli znečištění zároveň hmotnostní a koncentrační limit zpoplatnění. Ukazatele znečištění, hmotnostní a koncentrační limity zpoplatnění a sazby poplatku členěné podle jednotlivých ukazatelů znečištění jsou uvedeny v příloze č. 2 k vodnímu zákonu.

Poplatek za znečištění vypouštěných odpadních vod se rovná součtu dílčích částek vypočtených podle jednotlivých ukazatelů znečištění jako násobek sazby poplatku a celkového množství vypouštěného znečištění za kalendářní rok.

Konečným příjemcem tohoto poplatku je Státní fond životního prostředí České republiky.

Ve struktuře ekonomických a socioekonomických informací jsou poplatky za znečištění odpadních vod sledovány dle jednotlivých ukazatelů znečištění (viz tabulka č. VI.2.4.a) a pro jednotlivé sektory a druhy užívání vod (viz tabulka č. VI.2.4.b).

Závěr hodnocení:

Rozhodující objem poplatků za vypouštění odpadních vod do vod povrchových v české části mezinárodní oblasti povodí Labe získává Státní fond životního prostředí České republiky zejména z průmyslu a pak ze sektoru vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. Ostatní sektory tyto poplatky neplatí.

Tab. VI.2.4a – Poplatky za zpoplatněné znečištění vypouštěných odpadních vod dle jednotlivých ukazatelů znečištění v české části mezinárodní oblasti povodí Labe v roce 2012 (Zdroj dat: ČÍŽP)

Ukazatel znečištění	Vypuštěné množství znečištění (t/rok)	Výše poplatků dle evidence ČÍŽP (mil. Kč/rok)
CHSK	5 672,875	24,5
RAS	71 196,380	33,6
NL	0	0
P _{celk}	0	0
N-NH ₄ ⁺	0	0
N _{anorg}	672,695	19,3
AOX	22,489	6,1
rtuť	0	0
kadmium	0	0
Celkem		83,5

Tab. VI.2.4b – Poplatky za znečištění vypouštěných odpadních vod v české části mezinárodní oblasti povodí Labe v roce 2012

Sektor	Výše poplatků (mil. Kč/rok)
Domácnosti	37,6
Průmysl	45,9
Celkem	83,5

VI.2.5. Vodné a stočné (cena za dodávku pitné vody a odvádění odpadních vod)

Odběratel, tj. vlastník pozemku nebo stavby připojené na vodovod nebo kanalizaci pro veřejnou potřebu, je povinen platit za dodávku pitné vody (vodné) a za odvádění odpadních vod (stočné). Příjemcem vodného a stočného je vlastník vodovodu, resp. kanalizace pro veřejnou potřebu, případně provozovatel, a to za podmínek stanovených v ustanovení § 8 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, v platném znění, (dále jen „ZVaK“).

Způsob stanovení vodného a stočného i způsob regulace ceny stanoví ustanovení § 20 ZVaK. Vodné a stočné může mít jednosložkovou nebo dvousložkovou formu.

Jednosložková forma je součinem ceny podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon o cenách), a množství odebrané vody podle ustanovení § 16 ZVaK nebo vypouštěných odpadních vod a srážkových vod podle ustanovení § 19 téhož zákona.

Dvousložková forma obsahuje složku, která je součinem ceny stanovené podle zákona o cenách a množství odebrané vody nebo vypouštěných odpadních vod a srážkových vod, a dále pevnou složkou, stanovenou v závislosti na kapacitě vodoměru, profilu přípojky nebo ročního množství odebrané vody. Podíl jednotlivých složek stanoví zákon o cenách.

U služeb dodávky pitné vody a odvádění a čištění odpadních vod se od roku 2001 v České republice uplatňují stejné ceny pro vodné a pro stočné pro domácnosti i pro ostatní odběratele. Ceny pro vodné a pro stočné jsou stanoveny právními subjekty vlastníci vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu na konkrétní zúčtovací období na základě kalkulace nákladů. Ceny podléhají každoročnímu věcnému usměrňování ze strany Ministerstva financí ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství.

Průměrná cena za dodávku pitné vody, tj. průměrné vodné (přečítáno na objem dodané pitné vody) v české části mezinárodní oblasti povodí Labe v r. 2012 činila 37,67 Kč za m³.

Průměrná cena za odvádění a čištění odpadních vod, tj. průměrné stočné (přepočítáno na objem odvedené odpadní vody) v české části mezinárodní oblasti povodí Labe v r. 2012 činila 31,50 Kč za m³.

Průměrné vodné a stočné v české části mezinárodní oblasti povodí Labe tedy v r. 2012 činilo cca 69,17 Kč za m³.

Vodné a stočné v české části mezinárodní oblasti povodí Labe je v porovnání s průměrnou výší vodného a stočného v r. 2012 v České republice vyšší cca o 11 %:

- průměrné vodné v ČR = 32,70 Kč/m³,
- průměrné stočné v ČR = 29,60 Kč/m³,
- průměrné vodné + stočné v ČR = 62,30 Kč/m³.

Údaje o vodném a stočném byly zjišťovány od 41 rozhodujících provozovatelů působících v mezinárodní české části povodí Labe, a to od společností:

- Pražské vodovody a kanalizace, a.s.
- 1. SčV, a. s.
- ČEVAK a.s.
- Královéhradecká provozní, a.s.
- Radouňská vodohospodářská společnost, a.s.
- VODÁRENSKÁ AKCIOVÁ SPOLEČNOST, a.s., divize Třebíč
- Vodárenská společnost Chrudim, a.s.
- Vodárna Plzeň a.s.
- VHOS, a.s.
- Vodohospodářská společnost Dobříš, s.r.o.
- Vodárny a kanalizace Karlovy Vary, a.s.
- Vodohospodářská společnost Benešov, s.r.o.
- Vodohospodářská společnost Sokolov, s.r.o.
- Vodohospodářská společnost Vrchlice - Maleč, a.s.
- VODOS, s.r.o.
- Vodovody a kanalizace Beroun, a.s.
- Vodovody a kanalizace Havlíčkův Brod, a.s.
- Vodovody a kanalizace Jablonné nad Orlicí, a.s.
- Vodovody a kanalizace Mladá Boleslav, a.s.
- Vodovody a kanalizace Náchod, a.s.
- Vodovody a kanalizace Nymburk, a.s.
- Vodovody a kanalizace Pardubice, a.s.
- Vodovody a kanalizace Trutnov, a.s.
- Vodovody a kanalizace Vysoké Mýto, s.r.o.
- Českoskalické vodárny, s.r.o.
- AQUA SERVIS, a.s.
- AQUAŠUMAVA s.r.o.
- Dobrovolný svazek obcí Veleň, Sluhy, Brázdim, Polerady

- CHEVAK Cheb, a.s.
- KANALIZACE A VODOVODY Starý Plzenec, a. s.
- Plzeňská teplárenská a.s.
- Severočeské vodovody a kanalizace Ostrava, a.s.
- Středočeské vodárny, a.s.
- VODOVODY spol. s r.o.
- Vodohospodářská a obchodní společnost a.s.
- TEPVOS, spol. s r.o.
- Šumavské vodovody a kanalizace a.s.
- STAVOKOMPLET spol. s r.o.
- Synthesia, a.s.
- Technické služby Benešov, s.r.o.
- VODAK Humpolec, s.r.o.

K hodnocení hlediska sociální únosnosti výše vodného a stočného je použita Metodika pro žadatele rozvádějící podmínky přílohy č. 7 Programového dokumentu OPŽP - Podmínky přijatelnosti vodohospodářských projektů pro Operační program Životní prostředí v programovacím období 2007-2013, která za sociálně únosnou hranici pro výdaje na vodné a stočné definuje jako cenu pro vodné a stočné (vč. DPH), která představuje maximálně 2 % průměrných příjmů domácnosti se standardní spotřebou 80 l/os/den pro účel tohoto výpočtu.

V referenčním roce 2012 byl podíl výdajů za vodné a stočné k čistému příjmu domácnosti v části mezinárodní oblasti povodí Labe na úrovni cca 1,50 %. *(Pozn. výpočet – ((průměrný počet obyvatel v domácnosti*specifické množství fakturované vody [m³/os/měsíc]*(průměrné vodné + stočné))/průměrný měsíční příjem domácnosti)*100 %)*

Je však třeba vzít v úvahu, že průměrné specifické množství vody fakturované pro domácnosti v české části mezinárodní oblasti povodí Labe (88,7 l/os/den) je sice vyšší než průměr České republiky (88,1 l/os/den), ale výrazně nižší než obvyklá úroveň ve vyspělých zemích Evropské unie (standard cca 110 až 120 l/os/den). Ve vyspělých zemích EU se podíl za vodné a stočné pohybuje mezi 1,0-1,5 % výdajů domácnosti.

Přehled příjmů z vodného a stočného v české části mezinárodní oblasti povodí Labe v roce 2012 je uveden v tabulce č. VI.4.2.2.

VI.3. Souhrnné náklady na opatření

Souhrnný přehled nákladů na realizaci opatření navržených v české části mezinárodní oblasti povodí Labe, zahrnutých do programů prioritních opatření, je uveden v tabulce VI.3.b. Tyto souhrnné náklady byly stanoveny nebo odhadnuty v závislosti na dosažené míře přípravy jednotlivých opatření a budou se s dalším vývojem přípravy upřesňovat.

V české části mezinárodní oblasti povodí Labe byla navržena zejména opatření spadající do skupiny opatření k zabránění a regulaci znečištění z bodových zdrojů, včetně opatření směřujících ke snižování rozsahu mísících zón (viz kapitola V.1.7.), dále pak opatření k zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů, umožňujících dosažení dobrého ekologického stavu nebo dobrého ekologického potenciálu (viz kapitola V.1.12.), opatření k zabránění nebo regulaci znečištění z plošných zdrojů (viz kapitola V.1.8.) a opatření k omezení, případně zastavení vnosu nebezpečných a zvláště nebezpečných látek do vod (viz kapitola V.1.10.). U ostatních skupin opatření jsou souhrnné náklady na realizaci navržených opatření řádově nižší nebo nulové.

Při realizaci opatření zahrnutých do Národního plánu povodí Labe budou využity jak prostředky fondů EU (předpoklad cca 12,3 mld. Kč, tak národní zdroje.

Předpokládané národní zdroje na financování všech opatření zahrnutých do NPP Labe, uvedené v tabulce VI.3a, činí 57,9 mld. Kč (z toho 4,5 mld. Kč ze státního rozpočtu, 20,5 mld. Kč z veřejných rozpočtů a 32,9 mld. Kč z vlastních zdrojů). Předpokládané národní zdroje na financování prioritních opatření, uvedených v tabulce VI.3b, činí 39,4 mld. Kč (z toho 3,1 mld. Kč ze státního rozpočtu, 13,9 mld. Kč z veřejných rozpočtů a 22,4 mld. Kč z vlastních zdrojů).¹

¹ Vlastními zdroji se rozumí zdroje vlastníků vodohospodářské infrastruktury, kteří jsou obchodními společnostmi, a vlastní zdroje správců vodních toků.

Tab. VI.3a – Předpokládané finanční zdroje na opatření

Oblast finanční podpory (skupina opatření)	Předpoklad výše finanční podpory z fondů EU (mil. Kč)	Předpoklad výše financování z národních zdrojů (mil. Kč)	Celkem (mil. Kč)
1. Opatření potřebná k provádění právních předpisů ES v oblasti ochrany vod	0	0	0
2. Opatření k aplikaci principu „znečišťovatel platí“	0	17,000	17,000
3. Opatření pro vody užívané nebo uvažované pro odběr vody pro lidskou spotřebu	50,484	375,532	426,016
4. Opatření ke zlepšení jakosti vod využívaných ke koupání	467,026	376,074	843,100
5. Opatření pro omezování odběrů a vzdouvání vod, včetně odůvodnění případných výjimek	0	0	0
6. Opatření k regulaci umělých infiltrací nebo doplňování podzemních vod	0	0	0
7. Opatření k zabránění a regulaci znečištění z bodových zdrojů, včetně opatření směřujících ke snížení rozsahu mísících zón	5 034,861	49 647,523	54 682,384
8. Opatření k zabránění nebo regulaci znečištění z plošných zdrojů	3 694,771	1 181,056	4 875,827
9. Opatření k zamezení přímého vypouštění do podzemních vod s uvedením případů povoleného vypouštění	0	0	0
10. Opatření k omezování, případně zastavení vnosu nebezpečných a zvláště nebezpečných látek do vod	1 062,227	1 677,000	2 739,227
11. Opatření k prevenci a snížení dopadů případů havarijního znečištění	0	5,000	5,000
12. Opatření k zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů, umožňujících dosažení dobrého ekologického stavu a dobrého ekologického potenciálu	1 959,718	3 747,882	5 707,600
13. Opatření přijatá k zabránění vzrůstu znečištění mořských vod	0	0	0
14. Opatření prováděná v souvislosti s příhraničním znečištěním	0	0	0
15. Opatření pro zlepšování vodních poměrů a pro ochranu ekologické stability krajiny	0	0	0
16. Opatření pro hospodaření s vodami a udržitelné užívání vody a pro zajištění vodohospodářských služeb	0	498,016	498,016
17. Opatření ke snížení nepříznivých účinků sucha	0	342,424	342,424
18. Souhrn doplňkových a dodatečných opatření	0	18,671	18,671
Celkem	12 269,087	57 886,178	70,155,264

Tab. VI.3b – Souhrn předpokládaných nákladů na opatření

Skupina opatření	Náklady celkem (mil. Kč)	Náklady na opatření zahrnutá do Programu prioritních opatření (mil. Kč)	Náklady na ostatní opatření (mil. Kč)
1. Opatření potřebná k provádění právních předpisů ES v oblasti ochrany vod	0	0	0
2. Opatření k aplikaci principu „znečišťovatel platí“	17,000	0	17,000
3. Opatření pro vody užívané nebo uvažované pro odběr vody pro lidskou spotřebu	426,016	10,456	415,560
4. Opatření ke zlepšení jakosti vod využívaných ke koupání	843,100	0	843,100
5. Opatření pro omezování odběrů a vzdouvání vod, včetně odůvodnění případných výjimek	0	0	0
6. Opatření k regulaci umělých infiltrací nebo doplňování podzemních vod	0	0	0
7. Opatření k zabránění a regulaci znečištění z bodových zdrojů, včetně opatření směřujících ke snižování rozsahu mísících zón	54 682,384	37 917,134	16 765,250
8. Opatření k zabránění nebo regulaci znečištění z plošných zdrojů	4 875,827	4 871,560	4,267
9. Opatření k zamezení přímého vypouštění do podzemních vod s uvedením případů povoleného vypouštění	0	0	0
10. Opatření k omezování, případně zastavení vnosu nebezpečných a zvláště nebezpečných látek do vod	2 739,227	1 641,399	1 097,828
11. Opatření k prevenci a snížení dopadů případů havarijního znečištění	5,000	0	5
12. Opatření k zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů, umožňujících dosažení dobrého ekologického stavu a dobrého ekologického potenciálu	5 707,600	2 400,876	3 306,724
13. Opatření přijatá k zabránění vzrůstu znečištění mořských vod	0	0	0
14. Opatření prováděná v souvislosti s příhraničním znečištěním	0	0	0
15. Opatření pro zlepšování vodních poměrů a pro ochranu ekologické stability krajiny	0	0	0
16. Opatření pro hospodaření s vodami a udržitelné užívání vody a pro zajištění vodohospodářských služeb	498,016	493,410	4,606
17. Opatření ke snížení nepříznivých účinků sucha	342,424	0	342,424
18. Souhrn doplňkových a dodatečných opatření	18,871	18,671	0
Celkem	70 155,264	47 353,506	22 801,759

VI.4. Návrh návratnosti nákladů za vodohospodářské služby

VI.4.1. Metodický postup

Požadavkem RSV je provést odpovídající výpočty nezbytné k uplatnění principu návratnosti nákladů za vodohospodářské služby podle článku 9 RSV. To znamená vzít v úvahu návratnost nákladů za vodohospodářské služby, včetně environmentálních nákladů a nákladů na využívané zdroje v souladu s principem „znečišťovatel platí“.

Vodohospodářskými službami se přitom rozumí ve smyslu RSV a ustanovení § 2 písm. a) vyhlášky č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládnutí povodňových rizik, v platném znění – „veškeré činnosti, které pro domácnosti, veřejné instituce nebo jakoukoliv hospodářskou činnost zajišťují odběr, vzdouvání, jímání, úpravu a rozvod povrchových nebo podzemních vod, nebo odvádění a čištění odpadních vod s následným vypouštěním do povrchových vod“.

Výpočet návratnosti nákladů za vodohospodářské služby je v české části mezinárodní oblasti povodí Labe zaměřen na vodohospodářské služby pro domácnosti a ostatní odběratele, tj. zásobování pitnou vodou prostřednictvím vodovodů pro veřejnou potřebu a na odvádění a čištění odpadních vod prostřednictvím kanalizace pro veřejnou potřebu.

V rámci analýzy návratnosti nákladů byla provedena:

- analýza nákladů na vodohospodářské služby,
- analýza příjmů za vodohospodářské služby,
- posouzení návratnosti nákladů za vodohospodářské služby.

Výchozím podkladem pro analýzu nákladů a příjmů byly údaje Ministerstva zemědělství o cenové kalkulaci cen pro vodné a stočné rozhodujících vlastníků/provozovatelů působících v české části mezinárodní oblasti povodí Labe.

Údaje o dotacích poskytovatelům vodohospodářských služeb byly odvozeny z údajů MZe. Roční finanční podpory z různých veřejných zdrojů na národní úrovni byly transformovány do úrovně české části mezinárodní oblasti povodí Labe a to úměrně k počtu obyvatel (pozn. studie MŽP k územní disparitě krajů v rámci realizace Operačního programu Životní prostředí (dále jen „OPŽP“) (Prioritní osa 1) prokazují, že nejsou významné územní rozdíly ve výdajích na dotace). Dotace byly oproštěny od dotací poskytnutých v případě mimořádných situací, zejména povodní.

Pokud rozhodující vlastníci/provozovatelé působí i za hranicemi české části mezinárodní oblasti povodí Labe, byly údaje příslušně transformovány.

VI.4.2. Analýza návratnosti nákladů za vodohospodářské služby

VI.4.2.1. Analýza nákladů na vodohospodářské služby

Přehled ročních nákladů na vodohospodářské služby obsahuje tabulka č. VI.4.2.1.

Tab. VI.4.2.1. – Přehled nákladů na vodohospodářské služby v české části mezinárodní oblasti povodí Labe v roce 2012

Vodohospodářské služby (VaK pro veřejnou potřebu)	Investiční náklady	Provozní náklady bez environmentálních nákladů	Environmentální náklady	Náklady celkem
	(mil. Kč)	(mil. Kč)	(mil. Kč)	(mil. Kč)
Zásobování pitnou vodou	2 340,8	5 062,4	879,9	8 283,1
Odvádění a čištění odpadních vod	2 712,1	4 376,9	48,3	7 137,3
Celkem	5 052,9	9 439,3	928,2	15 420,4

Analýza nákladů na vodohospodářské služby přispěje k zodpovězení následujících otázek:

- Zahrnuje cena vody náklady na prevenci, zmírnění a kompenzaci škod způsobených ekosystému a stavu vod vodohospodářskými službami?
- Přispívají různí uživatelé vodohospodářských služeb (zejména domácnosti, zemědělství a průmysl) k částečnému nebo celkovému pokrytí nákladů, které sami vytvářejí?
- Existují subvence – příspěvky od daňových poplatníků?

Pomocné výpočty struktury ročních nákladů na vodohospodářské služby v sektoru vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu, na základě vyhodnocení nákladových položek rozhodujících provozovatelů, jsou uloženy u zpracovatele ekonomické analýzy.

Poznámka k problematice nákladů v sektoru vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu:

Na základě vyhodnocení aplikace institutu „environmentální náklady a náklady na vodní zdroje“ v jiných zemích EU lze konstatovat, že i když dochází ke shodě v definici tohoto institutu, současné teoretické studie a výzkumy v oblasti ekonomiky hodnocení životního prostředí nejsou zpracovány tak, aby mohly být v této fázi plánování použity.

Environmentální náklady jsou definovány jako existující náklady na opatření k prevenci, zmírnění a kompenzaci škod na životním prostředí vyvolaných vodohospodářskými službami.

Náklady na vodní zdroje jsou definovány jako náklady na příležitosti používat vodu jako vzácný zdroj určitým způsobem, v čase a prostoru. Náklady na zdroje mohou vzniknout pouze tehdy, pokud alternativní použití vody generuje vyšší ekonomickou hodnotu než současné nebo předpokládané budoucí použití vody.

Vzhledem k tomu, že v zemích EU nebyly náklady na vodní zdroje dosud přesně definovány, berou se pro tuto etapu ekonomické analýzy v úvahu pouze náklady environmentální.

Pro stanovení environmentálních nákladů v České republice byl přijat způsob výpočtu založený na nákladech na obnovu a na uspořené nákladech. Tímto způsobem jsou stanoveny náklady, které by byly třeba na kompenzaci dopadů vodohospodářských služeb na životní prostředí, resp. na kompenzaci vlivů, které poškozují stav vod. Tato metoda vyžaduje vyjádření vlivů způsobených vodohospodářskými službami ve 3 hlavních kategoriích, které poškozují stav vod a to:

- znečišťování povrchových a podzemních vod,
- odběry povrchových a podzemních vod,
- hydromorfologické vlivy ve vztahu k vodním tokům.

V souladu s národními předpisy náklady vlastníků/provozovatelů vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu, resp. poskytovatelů vodohospodářských služeb, částečně zahrnují finanční zdroje na obnovu ekosystému tím, že generují finanční zdroje, které kompenzují negativní dopady vodohospodářských služeb způsobené výše uvedenými vlivy. Jedná se o tyto náklady poskytovatelů vodohospodářských služeb:

- náklady na „surovou povrchovou vodu“ vyjadřující náklady správců povodí, resp. správců vodních toků,
- poplatky podle ustanovení § 88 vodního zákona (za odebrané množství podzemní vody),
- poplatky za znečištění vypouštěných odpadních vod a z objemu vypouštěných odpadních vod.

Výše uvedené náklady poskytovatelů vodohospodářských služeb, které se akumulují v rozpočtech správců povodí, Státního fondu životního prostředí České republiky a krajů, jsou v souladu s vodním zákonem využívány na obnovu ekosystému (např. péče o vodní toky, zlepšení stavu vod, odkanalizování a čištění odpadních vod, obnovu vodních zdrojů apod.).

Z těchto důvodů byly tyto náklady zahrnuty do sloupce „environmentální náklady“.

VI.4.2.2. Analýza příjmů za vodohospodářské služby

Přehled příjmů z uplatnění vodného a stočného za dodávku pitné vody, resp. odvádění odpadních vod obsahuje následující tabulka č. VI.4.2.2.

Tab. VI.4.2.2. – Přehled příjmů z vodného a stočného v české části mezinárodní oblasti povodí Labe v roce 2012 doplněný o rámcový odhad roční výše dotací do VHI

VaK pro veřejnou potřebu	vodné / stočné § 20 ZVaK (mil. Kč)	Dotace investice (SR + FS + EAFRD) (mil. Kč)	Dotace investice kraje (mil. Kč)	Dotace obce (mil. Kč)	Příjmy celkem (mil. Kč)
Zásobování pitnou vodou	9 072,6	880,0	106,9	264,0	10 323,5
Odvádění a čištění odpadních vod	7 858,3	4 691,0	249,3	1 407,3	14 205,9
Celkem	16 930,9	5 571,0	356,2	1 671,3	24 529,4

Legenda:

SR – státní rozpočet

FS – Fond soudržnosti EU (OPŽP)

EAFRD – Program rozvoje venkova

Poznámky:

- údaje o dotacích představují průměrné hodnoty za 3leté období (2010-2012), z důvodu vyrovnání nerovnoměrného čerpání (vyplacené dotace),
- výše dotace ze SR, FS a EAFRD pro celou Českou republiku byla převzata ze Zprávy o stavu vodního hospodářství České republiky; k výpočtu pro českou část mezinárodní oblasti povodí Labe bylo použito přepočtu podle počtu obyvatel,
- výše dotace od obcí byla stanovena odborným odhadem (investice z vlastních rozpočtových zdrojů včetně kofinancování projektů s dotací),
- výše dotace ze zdrojů krajů byla odvozena od příjmů krajů z poplatků za odebrané množství podzemní vody.

VI.4.2.3. Analýza návratnosti nákladů za vodohospodářské služby

Základními aspekty výpočtu míry návratnosti nákladů za vodohospodářské služby jsou:

- náklady na poskytnutí vodohospodářských služeb a
- příjmy za poskytnutí vodohospodářských služeb, které v rozhodující míře tvoří příjmy z vodného a stočného rozhodujících vlastníků/provozovatelů vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu, resp. poskytovatelů vodohospodářských služeb. Důležitým aspektem, který je třeba při posuzování návratnosti nákladů za vodohospodářské služby vzít také v úvahu, je poskytování veřejných finančních podpor/dotací na investice do vodohospodářské infrastruktury z programů s podporou fondu soudržnosti EU (OPŽP) a fondu EAFRD (Program rozvoje venkova), ze státního rozpočtu, zejména prostřednictvím rozpočtové kapitoly MZe, a z rozpočtů příslušných krajů. Tyto výdaje na investice v letech 2010 až 2012 byly v české části mezinárodní oblasti povodí Labe mimořádně vysoké, především v důsledku čerpání zdrojů OPŽP; průměrně dosáhly roční výše cca 5 927,2 mil. Kč.

Aby výše uvedeným vlivem nebyla zkreslována míra návratnosti nákladů za vodohospodářské služby, byl výpočet návratnosti nákladů proveden jednak se započtením finančních podpor/dotací na investice (postup použitý v 1. cyklu plánování v oblasti vod v České republice), tak i bez vlivu výše uvedených mimořádných finančních podpor/dotací (postup používaný ve většině zemí EU).

Při výpočtu návratnosti nákladů je zohledněna skutečnost, že poplatky podle ustanovení § 88 a § 89 vodního zákona jsou nejen součástí provozních nákladů poskytovatele vodohospodářských služeb, ale i příjmem Státního fondu životního prostředí České republiky, resp. krajů, ze kterého je poskytovatel vodohospodářských služeb dotován ve prospěch investic do vodohospodářské infrastruktury. Pro výpočet návratnosti nákladů je proto

odečtena příslušná část finančních prostředků od celkového objemu dotací. Tato úprava se promítá do sloupce tabulky č. VI.4.3.a/b - (UCOD) = „Upravený celkový objem dotací“.

Tab. VI.4.2.3a. – Výpočet návratnosti nákladů za vodohospodářské služby v české části mezinárodní oblasti povodí Labe v roce 2012 včetně započtení finančních podpor na investice do vodohospodářské infrastruktury

Vodohospodářské služby	Celkové příjmy (CP) (mil. Kč)	Ekonomické náklady (EN) (mil. Kč)	Celkový objem dotací (COD) (mil. Kč)	Upravený objem dotací (UCOD) (mil. Kč)	Míra návratnosti nákladů [%] (CP-UCOD)*100/EN
Zásobování pitnou vodou	9 072,6	8 283,1	1 250,9	1 046,6	96,9
Odvádění a čištění odpadních vod	7 858,3	7 137,3	6 347,6	6 198,8	23,2
Celkem	16 930,9	15 420,4	7 598,5	7 245,4	62,8

Tab. VI.4.2.3b – Výpočet návratnosti nákladů za vodohospodářské služby v české části mezinárodní oblasti povodí Labe v roce 2012 bez započtení finančních podpor na investice do vodohospodářské infrastruktury

Vodohospodářské služby	Celkové tržby (CT) (mil. Kč)	Ekonomické náklady (EN) (mil. Kč)	Míra návratnosti nákladů [%] CT*100/EN
Zásobování pitnou vodou	9 072,6	8 283,1	109,5
Odvádění a čištění odpadních vod	7 858,3	7 137,3	110,1
Celkem	16 930,9	15 420,4	109,8

VI.4.2.4. Závěry a zhodnocení analýzy návratnosti nákladů za vodohospodářské služby

1. V sektoru zásobování pitnou vodou a odvádění a čištění odpadních vod (sektor vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu) je na úseku provozování vodohospodářské infrastruktury včetně její údržby v zásadě uplatněn princip „uživatel platí“ a „znečišťovatel platí“ s cílem zajistit přiměřené pobidky uživatelům vody tak, aby vodní zdroje byly využívány efektivně a tento přístup přispěl k dosažení a udržení dobrého stavu vod.
2. Sektor vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu vykazuje celkovou návratnost nákladů
 - 62,8 %, se započtením finančních podpor na investice do vodohospodářské infrastruktury a
 - 109,8 % bez započtení finančních podpor na investice do vodohospodářské infrastruktury.

Tento výpočet návratnosti nákladů byl odvozen z údajů rozhodujících 41 provozovatelů vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu působících v české části mezinárodní oblasti povodí Labe, kteří představují cca 95 % objemu poskytovaných služeb. Odběratelé (znečišťovatelé) však hradí jen oprávněné náklady a přiměřený zisk provozovatelů, a to na základě předpisů pro věcně usměrňované ceny v oboru vodovodů a kanalizací, ve struktuře „kalkulačního vzorce“ závazně určeného přílohou č. 19 vyhlášky č. 428/2001 Sb. Problémem je, že takto kalkulované příjmy za vodné a stočné nezahmují náklady, které by zajistily dlouhodobou udržitelnost infrastruktury vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu, a to z následujících důvodů:

- nejsou uplatňovány „plné odpisy“ vodohospodářského majetku, které by byly založeny na reálné reprodukční hodnotě tohoto majetku (v souladu s cenovými předpisy jsou odpisy odvozeny od účetní hodnoty majetku); tyto „plné odpisy“, resp. náklady na obnovu v sektoru vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu, pokud by byly uplatněny, by významně zvyšovaly cenu vodohospodářských služeb, a to nad současnou úroveň sociální únosnosti ceny pro vodné a pro stočné (výpočet viz kapitola VI.2.);
- nelze uplatnit odpisy vodohospodářského majetku, který byl pořízen z dotací z veřejných zdrojů.

Náklady v české části mezinárodní oblasti povodí Labe, odvozené od „reálné reprodukční hodnoty infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu“ by představovaly zvýšení nákladů o cca 45 %, což by ve svém důsledku znamenalo překročení sociálně únosné ceny pro vodné a pro stočné. Tento výpočet je založen na odborném odhadu reálné hodnoty infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu (vychází se z odborného odhadu uváděného SOVAK ČR – cca 1 000 mld. Kč pro celou Českou republiku; k výpočtu byl použit přepočtení pro českou část mezinárodní oblasti povodí

Labe) a potřeby ročně vynaložit na práce spojené s obnovou vodohospodářského majetku (rekonstrukce, modernizace a opravy cca 1,5 % reprodukční hodnoty vodohospodářského majetku).

V konkrétním případě české části mezinárodní oblasti povodí Labe by pro dosažení nákladů obnovy na úroveň 1,5 % reprodukční hodnoty infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu bylo nutné zvýšit celkové náklady cca o 45 %. Tím by se snížila návratnost nákladů za vodohospodářské služby následujícím způsobem:

- Ekonomické náklady (EN) by stouply na 22 359,6 mil. Kč
 - Míra návratnosti nákladů by klesla na 75,7 %.
3. Vyšší návratnost nákladů při započtení dotací na investice do vodohospodářského majetku vykazuje sektor zásobování pitnou vodou, a to především z důvodu nižšího celkového objemu dotací než v sektoru odvádění a čištění odpadních vod.
 4. Dále je třeba konstatovat, že některé obce dotují ze svých rozpočtů náklady na provozování vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu (jedná se však o méně než 1 % celkových nákladů vynaložených v české části mezinárodní oblasti povodí Labe).
 5. V sektoru vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu se na uvedené návratnosti nákladů podílí domácnosti, průmysl i ostatní odběratelé úměrně k množství dodávané pitné vody. Důvodem je, že cenové předpisy stanovují jednotný výpočet ceny pro vodné a pro stočné pro všechny odběratele.

Poznámka:

Z dalších vodohospodářských služeb, které odpovídají definici RSV a ustanovení § 2 písm. a) vyhlášky č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládnutí povodňových rizik, v platném znění – přísluší hodnocení návratnosti nákladů těch vodohospodářských služeb (odběry povrchových vod, případně jejich vzdouvání), které zajišťují správci povodí a správci vodních toků pro uživatele vody.

Na základě výjimky z vodního zákona se neplatí za odběry povrchové vody:

- pro provoz rybích líhní a sádek,
- pro napouštění rybníků a vodních nádrží pro chov ryb,
- pro zatápění zbytkových jam po těžbě nerostů nevyžadující čerpání nebo převádění vody správcem vodního toku,
- pro průtočné chlazení výzkumných jaderných reaktorů,
- pro požární účely,
- pro napouštění veřejných koupališť,
- pro napouštění odstavených ramen vodních toků a nádrží a nádrží tvořících chráněný biotop rostlin a živočichů,
- pro výrobu sněhu vodními děly,
- za odběr okalových vod pro zemědělskou nebo lesní výrobu,
- pro vyrovnání vláhového deficitu zemědělských plodin.

Dále se neplatí za využívání vzdouvacího zařízení správce vodního toku k výrobě elektřiny v elektrárně do celkového instalovaného výkonu 10 MW.

VI.4.2.5. Trendy v užívání vod do roku 2021

Základním podkladem ke zpracování prognózy trendu objemu, cen a nákladů spojených s užíváním vod a vodohospodářskými službami je aktualizovaná prognóza trendů zpracovaná v prvním plánovacím cyklu, resp. v rámci jednotlivých plánů oblastí povodí.

Tyto podklady byly aktualizovány na základě znalosti skutečných trendů v letech 2006-2012.

Hodnocení prognózy trendů jsou podrobena veškerá technická, ekonomická a relevantní socioekonomická data týkající se užívání vod a vodohospodářských služeb v sektorech hospodářství uvedených v tabulkách výše.

Prognóza trendů je vyjádřena buď kvantifikací, nebo slovním popisem ve variantě pravděpodobné, minimální a maximální v následujících tabulkách VI.4.2.5.a – VI.4.2.5.h.

Tab.VI.4.2.5a – Prognóza trendu objemu významných druhů užívání vod a vodohospodářských služeb k roku 2021 – Domácnosti v české části mezinárodní oblasti povodí Labe

Domácnosti				
Užívání vod	Technická data	Pravděpodobná varianta (kvantifikace/slovní popis)	Minimální varianta (kvantifikace/slovní popis)	Maximální varianta (kvantifikace/slovní popis)
Zásobování pitnou vodou	počet obyv. připojených na vodovody pro veřejnou potřebu	nárůst o 44 tis.	nárůst o 11 tis.	nárůst o 103 tis.
	počet obyvatel zásobených z individuálních zdrojů ²	pokles o 14 tis.	pokles o 4 tis.	pokles o 29 tis.
	množství odebrané PZV	nárůst o 670 tis.m ³ /rok	nárůst o 190 tis.m ³ /rok	nárůst o 1 280 tis.m ³ /rok
	množství odebrané PV	nárůst o 720 tis.m ³ /rok	nárůst o 200 tis.m ³ /rok	nárůst o 1 260 tis.m ³ /rok
	množství dodané pitné vody (fakturované)	nárůst o 1 440 tis.m ³ /rok	nárůst o 435 tis.m ³ /rok	nárůst o 4 480 tis.m ³ /rok
	ztráty vody	pokles o 5 %	pokles o 3 %	pokles o 7 %
	specifické množství vody (fakturované)	pokles o 1 l/obyv./den	pokles o 2 l/obyv./den	stagnace
	počet vodárenských nádrží	stagnace	stagnace	stagnace
	počet odběrných míst z vodních toků	stagnace	pokles o 5	nárůst o 5
	počet jímacích zařízení PZV	nárůst o 100	nárůst o 50	nárůst o 200
	počet subjektů vlastních infrastrukturu vodovodů pro veřejnou potřebu ³	nárůst o 20	stagnace	nárůst o 50
Odvádění a čištění odpadních vod	počet obyv. připojených na kanalizace pro veřejnou potřebu	nárůst o 160 tis.	nárůst o 40 tis.	nárůst o 300 tis.
	počet obyvatel připojených na kanalizace a ČOV	nárůst o 200 tis.	nárůst o 50 tis.	nárůst o 420 tis.
	vypouštěné množství odváděných odpadních vod	nárůst o 3 700 tis.m ³ /rok	nárůst o 1 100 tis.m ³ /rok	nárůst o 6 600 tis.m ³ /rok
	počet ČOV	nárůst o 100	nárůst o 50	nárůst o 300
	počet obyvatel s domovní ČOV	nárůst o 10 tis.	nárůst o 5 tis.	nárůst o 20 tis.
	počet subjektů vlastních infrastrukturu kanalizací pro veřejnou potřebu	nárůst o 300	nárůst o 100	nárůst o 500

² pouze obyvatelé, kteří nejsou připojeni na vodovod pro veřejnou potřebu

³ jen významní vlastníci infrastruktury, kteří korespondují se sledovanými provozovateli

Tab. VI.4.2.5b – Prognóza trendu objemu významných druhů užívání vod a vodohospodářských služeb k roku 2021 – Zemědělství v české části mezinárodní oblasti povodí Labe

Zemědělství				
Užívání vod	Technická data	Pravděpodobná varianta (kvantifikace/slovní popis)	Minimální varianta (kvantifikace/slovní popis)	Maximální varianta (kvantifikace/slovní popis)
Zemědělství	celková plocha ZPF	pokles o 1 000 ha	pokles o 500 ha	pokles o 2 000 ha
	zemědělská půda pod závlahou	stagnace	pokles o 20 ha	nárůst o 20 ha
	celková plocha orné půdy	pokles o 1 000 ha	pokles o 500 ha	pokles o 2 000 ha
	vypouštěné množství odpadních vod	stagnace	pokles o 1 %	nárůst o 1 %
	množství odebrané PV	stagnace	pokles o 1 %	nárůst o 1 %
	pro závlahy	stagnace	pokles o 1 %	nárůst o 1 %
	pro živočišnou výrobu	stagnace	pokles o 1 %	nárůst o 1 %
	množství odebrané PZV	stagnace	pokles o 2 %	nárůst o 2 %
pro závlahy	stagnace	pokles o 1 %	nárůst o 1 %	
pro živočišnou výrobu	stagnace	pokles o 1 %	nárůst o 1 %	

Tab. VI.4.2.5c – Prognóza trendu objemu významných druhů užívání vod a vodohospodářských služeb k roku 2021 – Průmysl v české části mezinárodní oblasti povodí Labe

Průmysl				
Užívání vod	Technická data	Pravděpodobná varianta (kvantifikace/slovní popis)	Minimální varianta (kvantifikace/slovní popis)	Maximální varianta (kvantifikace/slovní popis)
Energetika (bez hydroenergetiky)	množství užívané vody pro průtočné chlazení	stagnace	pokles o 100 tis.m ³ /rok	nárůst o 100 tis.m ³ /rok
	pro cirkulační chlazení	stagnace	pokles o 100 tis.m ³ /rok	nárůst o 100 tis.m ³ /rok
	vypouštěné množství odpadních vod	stagnace	pokles o 100 tis.m ³ /rok	nárůst o 100 tis.m ³ /rok
	instalovaný výkon	stagnace	pokles o 20 MW	nárůst o 20 MW
	počet odběrných míst	stagnace	pokles o 5	nárůst o 5
Hydroenergetika	instalovaný výkon	stagnace	pokles o 2 %	nárůst o 2 %
	počet jezů	stagnace	pokles o 5	nárůst o 5
	počet přehrad	stagnace	pokles o 2	nárůst o 2

Tab. VI.4.2.5d – Prognóza trendu objemu významných druhů užívání vod a vodohospodářských služeb k roku 2021 – Průmysl v české části mezinárodní oblasti povodí Labe

Průmysl				
Užívání vod	Technická data	Pravděpodobná varianta (kvantifikace/slovní popis)	Minimální varianta (kvantifikace/slovní popis)	Maximální varianta (kvantifikace/slovní popis)
Ostatní průmysl (odběry a vypouštění vod mimo VaK)	množství odebrané PV	stagnace	pokles o 10 tis.m ³ /rok	nárůst o 10 tis.m ³ /rok
	množství odebrané PZV	stagnace	pokles o 3 tis.m ³ /rok	nárůst o 2 tis.m ³ /rok
	vypouštěné množství OV	stagnace	pokles o 10 tis.m ³ /rok	nárůst o 10 tis.m ³ /rok
	počet odběrných míst z vod. toků	stagnace	pokles o 2	nárůst o 2
	počet jímacích zařízení PZV	stagnace	pokles o 2	nárůst o 2

Tab.VI.4.2.5e – Prognóza trendu cen a nákladů významných druhů užívání vod a vodohospodářských služeb k roku 2021 – Domácnosti v české části mezinárodní oblasti povodí Labe

Domácnosti				
Užívání vod	Ekonomická a socioekonomická data	Pravděpodobná varianta (kvantifikace/slovní popis)	Minimální varianta (kvantifikace/slovní popis)	Maximální varianta (kvantifikace/slovní popis)
Zásobování pitnou vodou	průměrná cena za dodanou pitnou vodu (vodné) ⁴	nárůst o 50 %	nárůst o 30 %	nárůst o 70 %
	platby za odebrané množství PZV	nárůst o 100%	stagnace	nárůst o 200 %
	odhad potřebných investic	pokles o 15 %	pokles o 25 %	stagnace
	úroveň užití nejlepších dostupných technologií	mírné zlepšení	stagnace	zlepšení
	tržby	nárůst o 50 %	nárůst o 30 %	nárůst o 70 %
Odvádění a čištění odpadních vod	průměrná cena za odvedenou odpadní vodu (stočné)	nárůst o 50 %	nárůst o 30 %	nárůst o 70 %
	poplatky za znečištění vypouštěných odp. vod	pokles o 10 %	pokles o 20 %	stagnace
	odhad potřebných investic	pokles o 15 %	pokles o 25 %	stagnace
	úroveň užití nejlepších dostupných technologií	mírné zlepšení	stagnace	zlepšení
	tržby	nárůst o 50 %	nárůst o 30 %	nárůst o 70 %
Společná data pro zásobování pitnou vodou a odvádění a čištění odpadních vod	počet obyvatel celkem	nárůst o 2 %	stagnace	nárůst o 5 %
	počet domácností	nárůst o 2 %	stagnace	nárůst o 5 %
	počet obyvatel v městských oblastech	nárůst o 2 %	stagnace	nárůst o 5 %
	počet obyvatel ve venkovských oblastech	pokles o 2 %	pokles o 4 %	stagnace
	zaměstnanost	stagnace	pokles o 0,5 %	nárůst o 0,5 %
	platby za správu vodních toků a správu povodí	nárůst o 50 %	nárůst o 30 %	nárůst o 70 %

Tab. VI.4.2.5f – Prognóza trendu cen a nákladů významných druhů užívání vod a vodohospodářských služeb k roku 2021 – Zemědělství v české části mezinárodní oblasti povodí Labe

Zemědělství				
Užívání vod	Ekonomická a socioekonomická data	Pravděpodobná varianta (kvantifikace/slovní popis)	Minimální varianta (kvantifikace/slovní popis)	Maximální varianta (kvantifikace/slovní popis)
Zemědělství	počet obyvatel ve venkovských oblastech	pokles o 2 %	pokles o 4 %	stagnace
	zaměstnanost	pokles o 2 %	pokles o 4 %	stagnace
	hrubá zemědělská produkce	stagnace	pokles o 2 %	nárůst o 2 %
	platby za odebrané množství PZV	stagnace	pokles o 2 %	nárůst o 2 %
	úroveň užití nejlepších dostupných technologií	mírné zlepšení	stagnace	zlepšení

⁴ zahrnuje též zvýšení sazby DPH

Tab. VI.4.2.5g – Prognóza trendu cen a nákladů významných druhů užívání vod a vodohospodářských služeb k roku 2021 – Průmysl v české části mezinárodní oblasti povodí Labe

Průmysl				
Užívání vod	Ekonomická a socioekonomická data	Pravděpodobná varianta (kvantifikace/slovní popis)	Minimální varianta (kvantifikace/slovní popis)	Maximální varianta (kvantifikace/slovní popis)
Energetika (bez hydroenergetiky)	zaměstnanost	stagnace	pokles o 2 %	nárůst o 2 %
	hrubá produkce/rok	stagnace	pokles o 1 %	nárůst o 1 %
	poplatky za povolení vypouštění odp. vod do PV	stagnace	pokles o 3 %	nárůst o 2 %
	poplatky za znečištění vypouštěných odp. vod	stagnace	stagnace	stagnace
	platby za správu vod. toků a správu povodí	nárůst o 20 %	nárůst o 10 %	nárůst o 30 %
	úroveň užití nejlepších dostupných technologií	mírné zlepšení	stagnace	zlepšení
Hydroenergetika	zaměstnanost	stagnace	pokles o 2 %	nárůst o 2 %
	hrubá produkce/rok	stagnace	pokles o 2 %	nárůst o 2 %

Tab. VI.4.2.5h – Prognóza trendu cen a nákladů významných druhů užívání vod a vodohospodářských služeb k roku 2021 – Průmysl v české části mezinárodní oblasti povodí Labe

Průmysl				
Užívání vod	Ekonomická a socioekonomická data	Pravděpodobná varianta (kvantifikace/slovní popis)	Minimální varianta (kvantifikace/slovní popis)	Maximální varianta (kvantifikace/slovní popis)
Ostatní průmysl (odběry a vypouštění vod mimo VaK pro veřejnou potřebu)	zaměstnanost	stagnace	pokles o 2 %	nárůst o 5 %
	hrubá produkce/rok	nárůst o 10 %	nárůst o 5 %	nárůst o 15 %
	platby za odebrané množství PZV	stagnace	pokles o 2 %	nárůst o 2 %
	poplatky za povolení vypouštění odp. vod do PV	stagnace	pokles o 2 %	nárůst o 2 %
	poplatky za znečištění vypouštěných odp. vod	stagnace	pokles o 2 %	nárůst o 2 %
	platby za správu vodních toků a správu povodí	nárůst o 20 %	nárůst o 10 %	nárůst o 40 %
	úroveň užití nejlepších dostupných technologií	mírné zlepšení	stagnace	zlepšení

VI.4.3. Souhrnné výsledky odhadu návratnosti nákladů za vodohospodářské služby

Tab. VI.4.3a – Souhrnné výsledky pro návratnost nákladů na zásobování pitnou vodou vodovody pro veřejnou potřebu v české části mezinárodní oblasti povodí Labe

	Součet / vážený průměr	
	část mezinárodní oblasti povodí Labe na území ČR	Celkem
Počet obyvatel (tis.)	6 206,1	-
Odběr vody pro vodovody pro veřejnou potřebu (mil. m ³)	424,3	-
Tržby (mil. Kč)	9 072,6	-
Náklady (mil. Kč)	8 283,1	-
Dotace (mil. Kč)	1 250,9	-
Míra návratnosti nákladů (bez započtení dotací) (%)	-	109,5
Míra návratnosti nákladů (se započtením dotací) (%)	-	96,9

Tab. VI.4.3b – Souhrnné výsledky pro výpočet návratnosti nákladů v oblasti odvádění a čištění odpadních vod kanalizacemi pro veřejnou potřebu v české části mezinárodní oblasti povodí Labe

	Součet / vážený průměr	
	část mezinárodní oblasti povodí Labe na území ČR	Celkem
Počet obyvatel (tis.)	6 206,1	-
Objem odpadních vod (mil. m ³)	529,5	-
Tržby (mil. Kč)	7 858,3	-
Náklady (mil. Kč)	7 137,3	-
Dotace (mil. Kč)	6 347,6	-
Míra návratnosti nákladů (bez započtení dotací) (%)	-	110,1
Míra návratnosti nákladů (se započtením dotací) (%)	-	23,2

VI.5. Plánované kroky a opatření k uplatňování principu návratnosti nákladů na vodohospodářské služby

Článek 9 odst. 1 RSV ukládá členským státům vzít v úvahu princip návratnosti nákladů za vodohospodářské služby včetně environmentálních nákladů a nákladů na využívané zdroje, s ohledem na ekonomickou analýzu provedenou podle přílohy III RSV a zejména v souladu s principem „znečišťovatel platí“.

Do roku 2010 měly členské státy zajistit:

- aby cenová politika ve vztahu k vodě vytvořila uživatelům vody dostatečné podněty k tomu, aby užívali vodní zdroje efektivně, a tím přispěli k dosažení environmentálních cílů RSV,
- adekvátní výnosy za různé typy užívání vod, rozdělené přinejmenším na průmysl, domácnosti a zemědělství, k úhradě nákladů za vodohospodářské služby, a to na základě ekonomické analýzy provedené v souladu s přílohou III RSV a v duchu principu „znečišťovatel platí“.

Členské státy přitom mohly přihlídnout k sociálním, environmentálním a ekonomickým důsledkům úhrady, jakož i ke geografickým a klimatickým podmínkám dotčené oblasti či oblastí.

V článku 9 odst. 2 a 3 RSV se členským státům ukládá podat v plánech povodí informaci o plánovaných krocích směřujících k implementaci odst. 1 článku 9 RSV, které přispějí k dosažení environmentálních cílů této směrnice, a o výnosech z různých užívání vod k úhradení nákladů na vodohospodářské služby. Nic nesmí bránit financování konkrétních preventivních nebo nápravných opatření směřujících k dosažení cílů RSV.

Článek 9 odst. 4 RSV připouští, že členské státy neporuší RSV, pokud se rozhodnou, v souladu se zavedenou praxí, neuplatňovat ustanovení 2. věty odst. 1 článku 9 RSV a k tomu příslušející ustanovení odst. 2 článku

9 RSV pro dané užívání vod tam, kde to nenaruší účely a dosažení cílů RSV. Členské státy uvedou důvody pro neúplné uplatnění 2. věty odst. 1 článku 9 RSV v plánech povodí.

Cenová politika České republiky, uplatňovaná v souladu s relevantními zákony (zejména vodní zákon, ZVak a zákon o cenách), zakládá pro uživatele vod dostatečné podněty k efektivnímu užívání vodních zdrojů.

Dokladuje to zákonná povinnost platit za odběry povrchové (včetně úhrady za průtočné chlazení) a podzemní vody i za vypouštění odpadních vod (viz kapitola VI. 2.) s tím, že výnosy z těchto plateb a poplatků přispívají k dosažení environmentálních cílů RSV.

Tyto platby a poplatky představují ročně v české části mezinárodní oblasti povodí Labe celkem 928,2 mil. Kč, což je 6,0 % celkových ekonomických nákladů vynaložených na zabezpečování vodohospodářských služeb.

V souladu s odst. 4 článku 9 RSV nejsou plně uplatněna ustanovení 2. věty odst. 1 a tomu příslušející ustanovení odst. 2 RSV. Neuplatňování těchto ustanovení však v souladu s odst. 4 článku 9 RSV významně „nenarušuje účely a dosahování cílů RSV“.

Důvody, proč uživatelé (znečišťovatelé) nehradí veškeré náklady, jsou uvedeny v kapitole VI.4.2.

Plánované kroky a opatření k dalšímu uplatňování principu návratnosti nákladů za vodohospodářské služby za účelem dosažení environmentálních cílů RSV v české části mezinárodní oblasti povodí Labe jsou následující:

- prověřit možnosti postupného zvyšování cen vodohospodářských služeb v sektoru vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu (související se zvyšováním nákladů na obnovu vodohospodářské infrastruktury) se zohledněním dopadů na podnikatelské prostředí a sociální únosnost;
- novelou vodního zákona dosáhnout zvýšení poplatků za odebrané množství podzemní vody (valorizace) a tím dosáhnout vyšších finančních zdrojů k dosažení environmentálních cílů RSV;
- prosazovat trend postupného snižování dotací na provozování vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu v malých obcích;
- znovu posoudit efektivnost výjimek z vodního zákona z plateb za odběry povrchové vody a návazně upravit novelu vodního zákona;
- posoudit výjimky z povinnosti platit za odvádění srážkových vod do kanalizace pro veřejnou potřebu stanovené v § 20 odst. 6 ZVAK.

VI.6. Posouzení nákladově nejefektivnější kombinace opatření

V rámci této kapitoly byla hodnocena efektivnost opatření navržených v jednotlivých plánech dílčího povodí/dílčích povodí zajišťujících nebo podporujících veřejné zájmy při naplňování cílů ochrany vod.

Pro posouzení byly použity jako podklady návrhy plánů dílčích povodí příslušných české části mezinárodní oblasti povodí Labe, aktuální návrh Programu opatření Životní prostředí pro období 2014 až 2020, seznam schválených projektů OPŽP aj.

Je třeba poznamenat, že hodnocení muselo být přizpůsobeno rozsahu dat a informací k jednotlivým opatřením, jak byly uvedeny v plánech dílčích povodí.

Opatření, specifikovaná v plánech dílčích povodí, byla jednotlivě prověřena z hlediska postupu přípravy a reálnosti jejich realizace, ale zejména z hlediska priorit s ohledem na výsledky hodnocení stavu dotčených vodních útvarů.

Priority opatření byly stanoveny takto:

Všechna opatření, u kterých bylo možné stanovit nebo odborně odhadnout předpokládaný efekt (dopad) jejich realizace na stav povrchových vod a u kterých byly stanoveny realizační náklady, byla vzájemně porovnána v rámci celé České republiky, tzn. souhrnně za všechny 3 české části mezinárodních oblastí povodí. Jednalo se především o opatření navržená k zabránění a regulaci znečištění z bodových zdrojů – kanalizace a ČOV a dopad byl s ohledem na stav vodních útvarů hodnocen v ukazatelích biochemická spotřeba kyslíku pětidenní, amoniakální dusík, dusičnanový dusík a celkový fosfor.

Pro vzájemné porovnání navržených opatření byly použity následující parametry:

- efekt opatření pro daný ukazatel jakosti – snížení v kg/rok (EF_{ukjak})
- nákladový efekt v tis. Kč/1 kg odstraněných látek (N_{ef})
- míra poškození VÚ u dané látky (zda je překročen dobrý stav a o kolik %) - M_p
- míra snížení zatížení (koncentrace) danou látkou při realizaci opatření (o kolik % oproti stávajícímu stavu se zatížení danou látkou sníží) - M_z
- parametr existence chráněného území v místě opatření a v povodí pod ním (odběry surové vody, koupací vody, Natura, EVL) – P_o , P_k , $P_{chú}$
- parametr pozitivního vlivu opatření na navazující vodní útvary (pro fosfor) – $P_{nú}$.

Všechny tyto parametry při porovnání nabývaly rozsahu 0-4. Pro určení hranic byl použit buď kvantil 25, 50 a 75 % na základě rozsahu hodnot, nebo byly stanoveny třídy expertním odhadem. Vliv opatření na chráněná území v sobě nese informaci, jak je opatření od něj vzdálené (míra ovlivnění). Vliv na navazující vodní útvary říká, jestli se opatření může projevit jen v jednom nebo v několika za sebou jdoucích vodních útvarech. Pro stanovení těchto parametrů byla celá Česká republika rozdělena na mezipovodí ohraničené vodními útvary kategorie jezero nebo hranicemi ČR.

Všechny parametry byly sloučeny do celkového efektu opatření podle následujícího vzorce:

$$EF_{op} = N_{ef} \times \sum (EF_{ukjak} \times (M_z + M_p + P_{nú} + P_o + P_k + P_{chú}))$$

Na základě výpočtu celkového efektu jednotlivých opatření byla opatření seřazena podle dosažené hodnoty celkového efektu opatření za celou Českou republiku a z ní byla ve vazbě na předpokládané disponibilní finanční zdroje následně sestavena opatření jako podklad pro programy prioritních opatření. Tato množina byla následně rozčleněna na programy prioritních opatření v jednotlivých 3 českých částech mezinárodních oblastí povodí.

Při stanovení priorit v národním plánu byly také zohledněny priority vyplývající z plánů příslušných dílčích povodí.

Rozhodující požadavek na finanční zdroje je vázán na opatření navržená k zabránění a regulaci znečištění z komunálních bodových zdrojů a představuje v souhrnu cca 54,7 mld. Kč, což představuje cca 78 % nákladů na všechna navržená opatření.

Dosažený stav přípravy některých projektů však vytváří určitou nejistotu, zda bude možné tyto projekty zahájit v nejbližší době, a proto těžiště jejich realizace může být posunuto do druhé poloviny realizační fáze plánu, čímž bude posunuta i potřeba finančních zdrojů. Dále je nutné vzít v úvahu, že pro využití podpůrných finančních zdrojů (zejména OPŽP a programy státního rozpočtu v kapitole Ministerstva zemědělství) jsou stanovena konkrétní pravidla, která některé projekty v určitých časových obdobích nebudou splňovat (viz např. omezení podpory rekonstrukcí kanalizačních sítí). Takové projekty pak bude nutné realizovat z vlastních zdrojů jejich investorů.

Míru nejistoty při čerpání finančních prostředků z dotačních programů lze uvést na příkladu OPŽP, který představuje rozhodující podíl disponibilních zdrojů. V rámci OPŽP je přijatelnost vodohospodářských projektů k podpoře posuzována na základě podmínek přijatelnosti definovaných v programovém dokumentu. Mimo to je konkrétní výše podpory stanovována individuálně finanční analýzou. Další omezující podmínky mohou představovat omezení v rámci jednotlivých výzev k předkládání žádostí o podporu z OPŽP.

Omezující podmínky pro využití podpůrných zdrojů mohou vyvolat tlak na zvýšení podílu vlastních zdrojů investorů na financování konkrétních akcí.

Souhrnné náklady na konkrétně specifikovaná opatření v oblasti zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů, u kterých byly náklady stanoveny, jsou předpokládány ve výši cca 5,7 mld. Kč, což představuje cca 8 % nákladů na všechna navržená opatření.

S ohledem na stav přípravy opatření navržených k zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů, umožňujících dosažení dobrého ekologického stavu a dobrého ekologického potenciálu, lze předpokládat, že zejména z hlediska majetkoprávního vypořádání pozemků mohou nastat u těchto opatření komplikace v dokončení přípravy.

Souhrmné náklady na opatření k zabránění nebo regulaci znečištění z plošných zdrojů, u kterých byly náklady stanoveny, jsou předpokládány ve výši cca 4,9 mld. Kč, což představuje cca 7 % nákladů na všechna navržená opatření.

Všechna opatření k omezování, případně zastavení vnosu nebezpečných a zvláště nebezpečných látek do vod nemají dosud odhadnuty odpovídající náklady, proto nelze souhrn nákladů v této skupině považovat za konečný, bude se měnit s postupující přípravou jednotlivých realizačních akcí. Lze předpokládat, že realizace těchto opatření bude nastupovat postupně podle dokončování přípravy jednotlivých akcí. V současnosti jsou náklady na navržená opatření odhadnuty na 2,7 mld. Kč, což představuje cca 4 % nákladů na všechna navržená opatření.

Náklady u opatření začleněných do ostatních skupin představují v jednotlivých skupinách cca 1 % nákladů na všechna navržená opatření nebo jsou nulové.

Souhrn výsledků tohoto posouzení je ve finančním vyjádření promítnut do tabulek VI.3a a VI.3b.

Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 110 00 Praha 1
www.eagri.cz, info@mze.cz
+420 221 811 111

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1422/65, 100 10 Praha 10
www.mzp.cz, info@mzp.cz
+420 267 121 111

Praha 2015